

Bruselj, 13.3.2017
COM(2017) 58 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o obveznem navajanju seznama sestavin in označbe hranilne vrednosti alkoholnih pijač

KAZALO

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o obveznem navajanju seznama sestavin in označbe hranilne vrednosti alkoholnih pijač

1.	Uvod.....	3
2.	Zgodovinsko ozadje	4
3.	Pravni okvir EU o označevanju alkoholnih pijač.....	4
3.1.	Uredba (EU) št. 1169/2011	4
3.2.	Druge določbe EU o označevanju alkoholnih pijač.....	5
4.	Zakonodaja držav članic, razmere na mednarodni ravni in v tretjih državah	6
4.1.	Države članice	6
4.2.	Mednarodne organizacije in tretje države	6
5.	Znanje in zanimanje potrošnikov	7
6.	Zainteresirane strani	9
7.	Pozivi k ukrepanju.....	11
7.1.	Svetovna zdravstvena organizacija	11
7.2.	Evropski parlament in Svet	11
7.3.	Posvetovanje Komisije s strokovnjaki držav članic	12
8.	Sklepne ugotovitve.....	12

1. UVOD

S tem poročilom se izpolnjuje obveznost Komisije, ki izhaja iz člena 16(4) Uredbe (EU) št. 1169/2011¹ o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (v nadaljnjem besedilu: Uredba). Po navedeni določbi so alkoholne pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 volumenskega odstotka alkohola, izvzete iz obveznosti navajanja seznama sestavin in označbe hranilne vrednosti, Komisija pa mora pripraviti poročilo, pri katerem navede, ali bi morala v prihodnosti za alkoholne pijače veljati na primer obveznost navedbe informacij o energijski vrednosti, ter razloge za utemeljitev morebitnih izjem ob upoštevanju potrebe po zagotovitvi skladnosti z drugimi ustreznimi politikami Unije in v tem kontekstu preuči, ali je treba predlagati opredelitev „pijače alkopop“.

Uredba daje podlago za visoko raven varstva potrošnikov v zvezi z informacijami o živilih, kar zagotavlja, da označbe na živilih ne zavajajo potrošnikov in da ti lahko ozaveščeno izbirajo. Seznam sestavin in označba hranilne vrednosti sta med ključnimi navedbami, ki omogočajo tako ozaveščeno izbiro.

Medtem ko ima označevanje hranilne vrednosti lahko neko vlogo pri spodbujanju zmernejšega uživanja alkohola, se vprašanje navajanja seznama sestavin in označbe hranilne vrednosti pri alkoholnih pijačah v tem poročilu obravnava z vidika obveščanja potrošnikov o identiteti in lastnostih živila.

To poročilo temelji na stališčih do označevanja alkoholnih pijač, ki so jih izrazile različne zainteresirane strani pred sprejetjem Uredbe in po njem.

¹ Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004, UL L 304, 22.11.2011, str. 18.

2. ZGODOVINSKO OZADJE

Posebna ureditev za alkoholne pijače ne izvira iz Uredbe.

Kar zadeva seznam sestavin, izhaja to vprašanje iz prvega splošnega predpisa o označevanju², ki je bil sprejet na ravni EU in v katerem je bilo določeno, da „v primeru pijač, ki vsebujejo več kot 1,2 volumenskega odstotka alkohola, Svet na predlog Komisije pred 22. decembrom 1982 določi pravila za označevanje sestavin“.

Komisija je predloga za obravnavo te zahteve predstavila leta 1982³ in 1992⁴, vendar se Svet ni strinjal z nobenim od njiju. Komisija je nato februarja 1997 predstavila nov predlog⁵, ki je bil nazadnje uvrščen na dnevni red delovne skupine Sveta decembra 2002. Na navedenem sestanku se je večina držav članic strinjala, da bi moralo biti označevanje sestavin alkoholnih pijač bolj usklajeno z revidiranimi splošnimi pravili o označevanju.

Čeprav so posebne zahteve EU⁶ glede označevanja sestavin, ki lahko povzročajo alergije ali preobčutljivosti, zajemale tudi alkoholne pijače, navedenim razpravam ni sledila uvedba pravil o splošnem označevanju sestavin alkoholnih pijač.

V skladu s predlogom Komisije za uredbo o informacijah o živilih za potrošnike so bile alkoholne pijače, vključno s „pijačami alkopop“ (mešane alkoholne pijače, na primer mešanica brezalkoholne pijače z žgano pijačo), vendar z izjemo piva, vina in žganih pijač, zajete v zahtevi za obvezno navajanje seznama sestavin in označbe hranilne vrednosti⁷. Na pobudo Evropskega parlamenta je bilo to izvzetje razširjeno na vse alkoholne pijače, v sprejeti Uredbi pa je bila določena zahteva, da Komisija predloži to poročilo.

3. PRAVNI OKVIR EU O OZNAČEVANJU ALKOHOLNIH PIJAČ

3.1. Uredba (EU) št. 1169/2011

V Uredbi je bil ohranjen obvezni seznam sestavin⁸ in uvedena obvezna označba hranilne vrednosti (energijska vrednost in količina maščob, nasičenih maščob, ogljikovih hidratov, sladkorjev, beljakovin in soli) od 16. decembra 2016 dalje⁹. Te določbe ne zajemajo alkoholnih pijač.

² Direktiva Sveta 79/112/EGS o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil za prodajo končnemu potrošniku – UL L 33, 8.2.1979, str. 1–14.

³ Predlog direktive Sveta o spremembi Direktive 79/112/EGS o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil za prodajo končnemu porabniku, COM(82) 626 final.

⁴ Predlog direktive Sveta o spremembi Direktive 79/112/EGS o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil, COM(91) 536 final.

⁵ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 79/112/EGS o približevanju zakonodaje držav članic o označevanju, predstavljanju in oglaševanju živil, COM(97) 20 final.

⁶ Direktiva 2003/89/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. novembra 2003 o spremembi Direktive 2000/13/ES glede navedbe sestavin, prisotnih v živilih – UL L 308, 25.11.2003, str. 15–18.

⁷ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (COM(2008) 0040 final).

⁸ V členu 19 Uredbe (EU) št. 1169/2011 so naštet nekatera živila, za katera ni treba navesti seznama sestavin, kot so narezano sveže sadje in zelenjava, gazirana voda, katere opis navaja, da je bila gazirana, in fermentirani kisi, pridobljeni izključno iz enega samega osnovnega proizvoda, pod pogojem, da ni bila dodana nobena druga sestavina.

⁹ V Prilogi V Uredbe (EU) št. 1169/2011 je seznam živil, ki so izvzeta iz zahteve po obvezni označbi hranilne vrednosti. Priloga vključuje proizvode, katerih hranilne vrednosti se potrošniki zavedajo, kot so sol in nepredelana živila, na primer sadje in zelenjava. Vsebuje tudi proizvode, ki se uživajo v majhnih količinah in/ali nimajo pomembnega hranilnega vpliva, kot so zelišča in dišave ter kava in čaj. Še eno izvzeto kategorijo živil sestavljajo živila, tudi obrtno proizvedena živila, ki jih proizvajalec majhnih količin

Kar zadeva seznam sestavin, se za alkoholne pijače, podobno kot v predhodnem predpisu, uporablja člen 21 o označevanju nekaterih snovi ali proizvodov, ki povzročajo alergije ali preobčutljivosti. To pomeni, da so potrošniki obveščeni, če je v alkoholnih pijačah prisotna snov ali proizvod s seznama v Prilogi II k Uredbi, ki vsebuje najpogostejše alergene, na primer sulfiti, ki se dodajajo vinu. Druge sestavine živil, ki jih sozakonodajalca nista vključila na seznam snovi, ki lahko pri nekaterih skupinah potrošnikov povzročajo alergijske reakcije, pa niso v Prilogi II k Uredbi, zato niso navedene v označbi alkoholnih pijač, saj na njej ni seznama sestavin. Čeprav se za alkoholne pijače seznam sestavin ne zahteva, lahko nosilci živilske dejavnosti te informacije zagotovijo potrošnikom prostovoljno. V skladu s členom 36 Uredbe morajo biti takšne informacije skladne z določbami o obveznem navajanju sestavin.

V skladu s členom 41 Uredbe smejo države članice ohraniti nacionalne ukrepe v zvezi z navajanjem sestavin alkoholnih pijač, dokler se ne sprejmejo usklajena pravila EU.

Kar zadeva označevanje hranilne vrednosti, uvodna izjava 42 Uredbe spodbuja nosilce živilske dejavnosti k prostovoljnemu zagotavljanju informacij, vsebovanih v označbi hranilne vrednosti, za živila, kot so alkoholne pijače, pri čemer bi morala biti dana možnost navedbe zgolj nekaterih elementov označbe hranilne vrednosti. V ta namen Uredba dovoljuje, da je prostovoljna označba hranilne vrednosti na alkoholnih pijačah omejena na energijsko vrednost.

V Prilogi XIV k Uredbi so pretvorbeni faktorji za izračun energijske vrednosti. Za izračun energijske vrednosti alkohola se uporablja pretvorbeni faktor 29 kJ/g, ki ustreza 7 kcal/g.

Člen 9(k) Uredbe zahteva označevanje dejanskega volumenskega deleža alkohola za pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 volumenskega odstotka alkohola, pri čemer se je ta obvezna navedba zahtevala že v predhodnem predpisu¹⁰.

3.2. Druge določbe EU o označevanju alkoholnih pijač

Uredba (EU) št. 1308/2013¹¹ določa izčrpen sklop tehničnih standardov, ki v celoti zajemajo vse enološke prakse, metode proizvodnje ter načine predstavitve in označevanja vin. Navedena uredba opisuje snovi, za katere je verjetno, da se bodo uporabljale v proizvodnem postopku, skupaj s pogoji za njihovo uporabo na pozitivnem seznamu enoloških praks in obdelav.

V skladu z zakonodajo EU o žganih pijačah¹² je treba, kadar označevanje žgane pijače navaja surovino, uporabljeno za proizvodnjo etanola kmetijskega porekla, vsak uporabljen alkohol kmetijskega porekla navesti v padajočem vrstnem redu glede na uporabljeno količino. Ta zakonodaja ureja tudi označevanje časa zorenja, izraz „tipiziranje“ in geografske označbe.

proizvodov dobavlja neposredno končnemu potrošniku ali lokalnim maloprodajnim podjetjem, ki dobavljajo neposredno končnemu potrošniku. Alkoholne pijače, ki se dajejo na trg pod takimi pogoji, lahko spadajo v to kategorijo.

¹⁰ Direktiva Komisije 87/250/EGS o navajanju volumenskega deleža alkohola pri označevanju alkoholnih pijač za prodajo končnim potrošnikom – UL L 113, 30.4.1987, str. 57.

¹¹ Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 – UL L 347, 20.12.2013, str. 672.

¹² Uredba (ES) št. 110/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb žganih pijač – UL L 39, 13.2.2008, str. 16.

Aromatizirana vina, aromatizirane pijače na osnovi vina in aromatizirane mešane pijače iz vinskih proizvodov¹³ morajo ustrezati standardom priprave in sestave ter posebnim zahtevam za označevanje, ki veljajo za prodajne označbe in označevanje vrste alkohola, tj. surovine, uporabljene za proizvodnjo alkohola.

Alkoholne pijače ne smejo nositi zdravstvenih trditvev, kar zadeva prehranske trditve, pa so dovoljene samo tiste, ki se nanašajo na nizko vsebnost alkohola in zmanjšanje vsebnosti alkohola ali energijske vrednosti¹⁴. Če so takšne prehranske trditve navedene, se zahteva označba hranilne vrednosti.

4. ZAKONODAJA DRŽAV ČLANIC, RAZMERE NA MEDNARODNI RAVNI IN V TRETJIH DRŽAVAH

4.1. Države članice

V to poročilo so vključene samo zakonodajne pobude držav članic, povezane s seznamom sestavin in označbo hranilne vrednosti.

Nekatere države članice (Avstrija, Hrvaška, Češka, Finska, Nemčija, Grčija, Madžarska, Irska, Luksemburg, Portugalska, Litva in Romunija) so ohranile ali sprejele nacionalne ukrepe, ki nalagajo dodatne zahteve za označevanje sestavin ali nekaterih sestavin alkoholnih pijač ali nekaterih alkoholnih pijač.

Avstrija v zvezi z označbo hranilne vrednosti zahteva označevanje količine sladkorja v nekaterih vinskih proizvodih. Čeprav Uredba (EU) št. 1169/2011 za označbo hranilne vrednosti za nacionalne ukrepe ne določa enake prožnosti kot za seznam sestavin, sta Romunija¹⁵ in Irska¹⁶ v okviru postopka priglasitve, ki ga ureja Direktiva (EU) št. 2015/1535¹⁷, priglasili osnutek zakonodaje, ki zahteva navajanje hranilne vrednosti za alkoholne pijače.

4.2. Mednarodne organizacije in tretje države

Na mednarodni ravni v standardu *Codex Alimentarius* o označevanju predpakiranih živil¹⁸ alkoholne pijače niso izvzete iz določbe o obveznem seznamu sestavin.

Po smernicah kodeksa o označevanju hranilne vrednosti¹⁹ bi morala biti označba hranilne vrednosti obvezna, razen če nacionalne okoliščine takšne označbe ne podpirajo. Nekatera živila so lahko izvzeta, na primer na podlagi neznatne hranilne vrednosti, neznatnega prehranskega pomena ali majhnega pakiranja.

¹³ Uredba (EU) št. 251/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91 – UL L 84, 20.3.2014, str. 14–34.

¹⁴ Uredba (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih, UL L 404, 30.12.2006, str. 9–25.

¹⁵ Referenčna številka TRIS (Informacijski sistem o tehničnih predpisih): 2014/611/RO

¹⁶ Referenčna številka TRIS (Informacijski sistem o tehničnih predpisih): [2016/42/IRL](#)

¹⁷ Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe, UL L 241, 17.9.2015, str. 1.

¹⁸ Splošni standard za označevanje predpakiranih živil CODEX STAN 1-1985, nazadnje revidiran leta 2010.

¹⁹ Smernice *Codex Alimentarius* za označevanje hranilne vrednosti CAC/GL 2-1985, nazadnje revidirane leta 2013.

V številnih tretjih državah, kot so ZDA, Brazilija, Kanada, Kitajska, Indija, Mehika, Nova Zelandija, Rusija in Švica, je treba za nekatere alkoholne pijače obvezno zagotoviti seznam sestavin.

5. ZNANJE IN ZANIMANJE POTROŠNIKOV

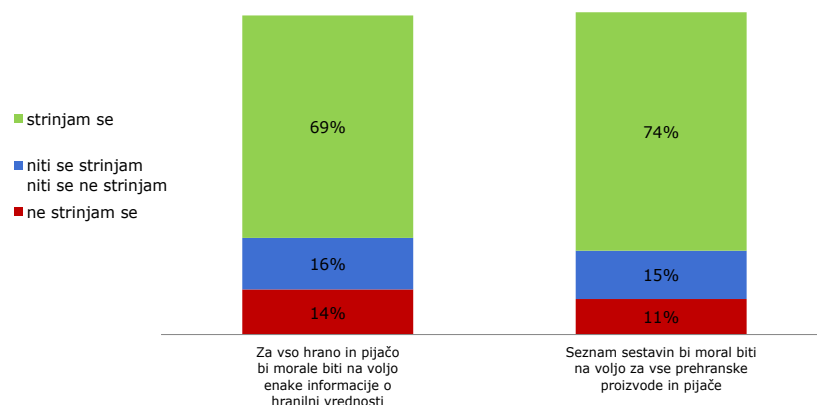
V študiji o vplivu informacij o živilih na sprejemanje odločitev potrošnikov²⁰, ki jo je naročila Komisija, je bilo raziskano vedenje potrošnikov v zvezi z informacijami o alkoholnih pijačah. Potem ko so jih obvestili o energijski vrednosti alkoholnih pijač, kot so pivo, vino in žgane pijače, so 2 031 anketirancev iz osmih držav članic vprašali, kakšne bi bile idealne informacije, ki bi jih bilo treba v prihodnosti navesti na alkoholnih pijačah; skoraj polovica (49 %) sodelujočih je želela informacije o energijski vrednosti alkoholnih pijač in 16 % jih je izrazilo namero, da bodo na podlagi teh informacij zmanjšali uživanje alkohola.

Po raziskavi²¹, ki je bila opravljena leta 2014 in jo je naročilo združenje pivovarjev, so potrošniki slabo seznanjeni z informacijami o hranilni vrednosti in sestavinah alkoholnih pijač. Namen raziskave je bil pripraviti reprezentativen pregled z vključitvijo skoraj 5 400 vprašanih v šestih državah članicah. Rezultati raziskave kažejo, da imajo potrošniki pomanjkljivo znanje o vsebnosti ogljikovih hidratov, kalorij in maščob v različnih vrstah preučevanih alkoholnih pijač (pivo, vino in žgane pijače) ter o različnih sestavinah, ki se lahko uporabljajo pri njihovi proizvodnji. Kot je prikazano na sliki 1, je raziskava pokazala tudi, da obstaja velik interes za prejemanje enakih informacij o sestavinah in hranilni vrednosti za alkoholne pijače, kot se trenutno navajajo za druga živila in pijače.

²⁰ TNS European Behaviour Studies Consortium, *Study on the impact of food information on consumers' decision making* (Raziskava o vplivu informacij o živilih na sprejemanje odločitev potrošnikov) (2014).

²¹ [*Consumer insights - knowledge of ingredient and nutrition information off-label information and its use*](#) (Vpogled v vedenje potrošnikov – Poznavanje informacij o sestavinah in hranilni vrednosti – Informacije zunaj označbe (etikete) in njihova uporaba) – Poročilo GfK Belgija (2014).

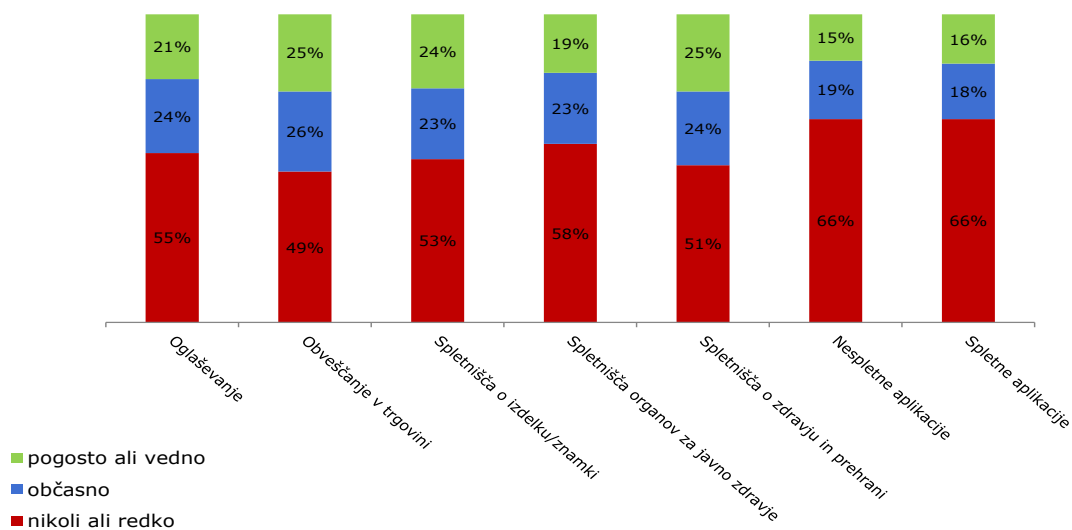
Slika 1: zanimanje za enake informacije o hranilni vrednosti in sestavinah za vsa živila in pijače, ne glede na to, ali vsebujejo alkohol ali ne

Vir: GfK Belgija (2014)

V isti raziskavi so navedeni tudi podatki o dostopu do informacij zunaj označbe (etikete). Kot je mogoče videti, je od 34 % do 51 % vprašanih take informacije poiskalo občasno, pogosto ali vedno (slika 2).

Slika 2: uporaba drugih virov informacij, razen označbe (etikete), za dostop do informacij o hranilnih vrednostih in sestavinah alkoholnih pijač

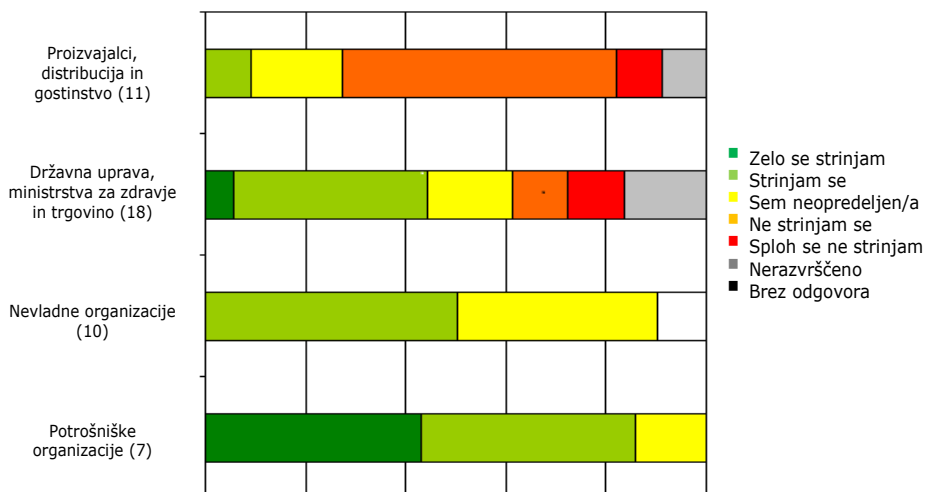

Vir: GfK Belgija (2014)

6. ZAINTERESIRANE STRANI

Izhodišče so stališča različnih akterjev o označevanju alkoholnih pijač, ki so bila ugotovljena v raziskavi²², opravljeni v času, ko je Komisija predstavila predlog uredbe o informacijah o živilih potrošnikom. Vsebuje stališča proizvajalcev, trgovcev na drobno, javnih organov in nevladnih organizacij.

Slika 3: odzivi na trditev „Označbe na alkoholnih pijačah bi morale vsebovati seznam sestavin in hranilne lastnosti pijače.“

Vir: CRIOC (2007)

Nekatera stališča so se od izvedbe študije spremenila.

Predstavniki potrošnikov zatrjujejo²³, da je neskladnost v označevanju med alkoholnimi pijačami in drugimi živili nesprijemljiva in da bi morala biti seznam sestavin in označba hranilne vrednosti obvezna za vse alkoholne pijače, da bi potrošniki lažje ozaveščeno izbirali, kaj in koliko bodo popili.

Tudi evropska organizacija potrošnikov piva je pozvala, naj bo seznam sestavin alkoholnih pijač obvezen²⁴.

Združenja za javno zdravje podpirajo obvezno navajanje sestavin in označbe hranilne vrednosti kot del celovite strategije za zagotavljanje informacij in izobraževanje potrošnikov o alkoholu, saj imajo po mnenju skupine nevladnih organizacij in organizacij za javno zdravje, ki si v Evropi prizadevajo za preventivo in zmanjšanje škode, povezane z alkoholom²⁵, potrošniki pravico vedeti, katere sestavine so v alkoholnih pijačah, ki jih uživajo. Kar je še pomembnejše, zagotoviti bi bilo treba informacije o hranilni vrednosti, kot je energijska vrednost, da bi potrošnikom omogočili boljši nadzor nad načinom prehranjevanja in pri njih spodbudili zdrav življenjski slog.

²² *Alcohol labelling and health warnings - Delphi survey* (Označevanje alkoholnih pijač in zdravstvena opozorila – delfska študija), Centre de Recherche et d'Information des Organisations de Consommateurs (CRIOC) (2007).

²³ [Informed food choices for healthier consumers – European Consumer Organisation's \(BEUC\) position on nutrition](#) (Ozaveščena izbira za bolj zdrave potrošnike – Stališče evropske potrošniške organizacije (BEUC) o prehrani) (2015).

²⁴ *European Beer Consumers Union Manifesto 2009-2014* (Manifest evropske zveze pivcev piva 2009–2014).

²⁵ *Eurocare Reflections On Alcohol Labelling* (Razmislek zveze Eurocare o označevanju alkohola)(2014).

Panožno stališče do te zadeve se je v zadnjem času znatno spremenilo. Medtem ko so nosilci živilske dejavnosti v preteklosti nasprotovali vsem dodatnim zahtevam po označevanju, danes večina sektorjev priznava, da imajo potrošniki pravico vedeti, kakšna je vsebina njihove pijače, in akterji iz različnih sektorjev razvijajo in izvajajo več usklajenih ali neodvisnih prostovoljnih pobud, da bi potrošnikom zagotovili dodatne informacije.

Po mnenju zveze, ki zastopa evropske pivovarje, imajo potrošniki pravico vedeti, kaj uživajo. Ti pivovarji so po vsej Evropi organizirali prostovoljno pobudo evropske pivovarske zaveze *European Beer Pledge*²⁶, katere člani so se zavezali, da bodo uvedli usklajene in merljive ukrepe za izboljšanje obveščenosti potrošnikov, med drugim tako, da bodo zagotavljali informacije o hranilni vrednosti piva. Menijo, da bi morali imeti nosilci dejavnosti izbiro, ali bodo te informacije zagotovili na označbi ali na drugih platformah, kot so spletišča ali aplikacije na podlagi kode za hitri pregled (koda QR)²⁷, pri čemer mora biti v takem primeru na označbi piva natisnjena jasna povezava do teh informacij. Nekateri člani organizacije že prostovoljno navajajo informacije na označbi ali drugje, in sicer seznam sestavin, kalorično vrednost ali celotno označbo hranilne vrednosti (energija, maščobe, nasičene maščobe, ogljikovi hidrati, sladkorji, beljakovine in sol)²⁸.

Sektor žganih pijač meni, da bi potrošnikom koristile jasnejše in bolj smiselne informacije o tem, kaj je v njihovi pijači, in da bi morali prejemati dosledne informacije o odgovornemu uživanju žganih pijač, da bi se lahko odločali za bolj zdrav življenjski slog. Sektor podpira zagotavljanje prilagojenih informacij o kalorični vrednosti potrošnikom. Te informacije bi lahko zagotovili še drugače kot le z navedbo na označbi. Tako bi lahko omogočili celovit dostop do takšnih informacij s potrošnikom prijaznejšimi alternativnimi sredstvi. Medtem ko so se nekateri proizvajalci zavezali, da bodo takšne informacije navedli na označbi, številni proizvajalci žganih pijač energijsko vrednost že navajajo na svojem spletišču, pa tudi prek družbenih omrežij in drugih platform²⁹, nekateri pa so se zavezali, da bodo vsebino teh informacij razširili in zagotovili celotno označbo hranilne vrednosti³⁰.

Vinski sektor meni, da je uravnotežena prehrana ključen element zdravega življenjskega sloga in da bi morali potrošniki skrbno izbirati, kaj jedo in pijejo. Sektor se je zavezal, da bo potrošnikom prostovoljno in prilagojeno zagotovil informacije o hranilni vrednosti glede kalorij, in veliko prednost daje podpori zunaj označbe³¹. Začel je z usklajenimi ukrepi in na skupnem spletišču zagotavlja informacije o kalorični vrednosti na merico in kategorijo vina³².

Večnacionalna družba, ki proizvaja žgane pijače, vino in pivo, se je zavezala, da bo potrošnikom na označbi zagotovila celotno označbo hranilne vrednosti na merico in na 100 ml ter da bo to uporabljala za vse alkoholne pijače v svojem programu. Novo označbo na embalaži s podatki o hranilni vrednosti so že razvili na podlagi raziskave, ki so jo izvajali po vsem svetu, da bi ugotovili, katere informacije naj vključijo in kako naj to naredijo čim bolje.

²⁶ *Second year report - November 2014 European Beer Pledge - A package of responsibility initiatives from Europe's Brewers* (Drugo letno poročilo – november 2014 – Evropska pivovarska zaveza – Sveženj pobud evropskih pivovarjev za odgovornost).

²⁷ Koda za hitri pregled je vrsta dvodimenzionalne črtne kode, ki se uporablja za preprosto dostopanje do informacij, na primer s pametnim telefonom.

²⁸ Informacije, ki jih je sporočila zveza evropskih pivovarjev *Brewers of Europe* 14. oktobra 2016.

²⁹ http://spirits.eu/page.php?id=28&parent_id=5, na dan 7. aprila 2016.

³⁰ Informacije, ki jih je zveza proizvajalcev žganih pijač *Spirits Europe* sporočila 13. oktobra 2016.

³¹ Informacije, ki jih je evropski odbor za vina *Comité européen des vins* sporočil 3. junija 2016.

³² <http://www.wineinmoderation.eu/en/content/Wine-Diet.82/> na dan 14. oktobra 2016.

Spremembe bodo postopno uvajali na embalažo, da bi prve proizvode z novo označbo začeli prodajati v začetku leta 2017³³.

Nekatere od teh zavez^{34,35} so bile dane tudi na evropskem forumu za alkohol in zdravje, platformi, na kateri lahko organi, ki so dejavni na evropski ravni, razpravljajo, primerjajo pristope in ukrepajo, da bi zmanjšali škodo zaradi uživanja alkohola.

Prezgodaj je še, da bi kakor koli ocenili učinek teh nedavnih prostovoljnih pobud, vendar je verjetno, da se bo zaradi njih povečalo zanimanje potrošnikov za bolj sistematično navajanje seznama sestavin in označbe hranilnih vrednosti.

Proizvajalci alkoholnih pijač večinoma menijo, da bi morale morebitne nove zahteve za označevanje veljati za vse vrste alkoholnih pijač enako^{36,37}.

7. POZIVI K UKREPANJU

7.1. Svetovna zdravstvena organizacija

V skladu z evropskim akcijskim načrtom Svetovne zdravstvene organizacije za zmanjšanje škodljivega uživanja alkohola za obdobje 2012–2020³⁸ bi morale biti „sestavine, pomembne za zdravje, vključno s kalorično vrednostjo“, označene in na splošno bi morale biti označevanje alkoholnih pijač enako kot za druga živila, da bi potrošnikom zagotovili dostop do popolnih informacij o vsebini in sestavi proizvoda za zaščito njihovega zdravja in interesov. Ta akcijski načrt je septembra 2011 na regionalnem odboru za Evropo potrdilo 53 držav, vključno z državami članicami EU.

Svetovna zdravstvena organizacija poleg tega meni, da je energijska vrednost najpomembnejša hranilna vrednost, ki jo je treba označiti.

7.2. Evropski parlament in Svet

Evropski parlament je ob resoluciji³⁹, sprejeti 29. aprila 2015, med drugim pozval Komisijo, naj do leta 2016 predstavi zakonodajni predlog, ki bo zahteval navedbo kalorične vrednosti na označbah alkoholnih pijač. V skladu z resolucijo so bile alkoholne pijače v Uredbi (EU) št. 1169/2011 sicer izvzete iz obveznega navajanja seznama sestavin in označbe hranilne vrednosti, vendar so celovite informacije o alkoholnih pijačah kljub temu potrebne zaradi narave tveganja pri alkoholu.

³³ <http://www.diageo.com/en-row/newsmedia/pages/resource.aspx?resourceid=2929> na dan 13. oktobra 2016.

³⁴ [European Alcohol and Health Forum Commitment 1447949468140-1722, Provision of nutritional and ingredients information to consumers on label for all Heineken beers in Europe \(Zaveza evropskega foruma za alkohol in zdravje 1447949468140-1722, Zagotavljanje informacij o hranilni vrednosti in sestavinah potrošnikom na označbi vseh vrst piva Heineken v Evropi\)](#), Heineken International.

³⁵ [European Alcohol and Health Forum Commitment 1446732318481-1721, Informing consumers about beer ingredients and nutritional values \(Zaveza evropskega foruma za alkohol in zdravje 1446732318481-1721, Obveščanje potrošnikov o sestavinah piva in njegovi hranilni vrednosti\)](#), The Brewers of Europe.

³⁶ Stališče sektorja žganih pijač je na voljo na spletnem naslovu http://spirits.eu/page.php?id=28&parent_id=5, dostopano 7. aprila 2016.

³⁷ Stališče sektorja pivovarjev je na voljo na spletnem naslovu http://www.brewersofeurope.org/site/media-centre/post.php?doc_id=865, dostopano 7. aprila 2016.

³⁸ Evropski akcijski načrt za zmanjšanje škodljivega uživanja alkohola za obdobje 2012–2020, WHO za Evropo.

³⁹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 29. aprila 2015 o strategiji o alkoholu [2015/2543(RSP)].

Komisija je prejela tudi številna pisna vprašanja o označevanju alkoholnih pijač, ki vsebujejo pozive k pripravi tega poročila, poudarjajo neutemeljenost sedanjih izvzetij pri navajanju seznama sestavin in označbe hranilne vrednosti ter pozivajo k zakonodajnim pobudam, ki bi spodbudile označevanje alkoholnih pijač.

Svet je v svojih sklepih⁴⁰, sprejetih 7. decembra 2015, pozval Komisijo, naj pri alkoholnih pijačah razmisli o možnosti uvedbe obveznega navajanja sestavin in obvezne označbe hranilne vrednosti, zlasti energijske vrednosti.

7.3. Posvetovanje Komisije s strokovnjaki držav članic

Med pripravo tega poročila je bilo 28. oktobra 2013 organizirano srečanje delovne skupine Komisije o Uredbi (EU) št. 1169/2011, namenjeno razpravi o vprašanjih, ki jih zajema poročilo, s strokovnjaki držav članic iz pristojnih nacionalnih organov; razprava je obravnavala tudi opredelitev „pijač alkopop“, ki so večinoma že pripravljena mešanica alkoholnih in brezalkoholnih proizvodov. Po mnenju številnih strokovnjakov držav članic je neupravičeno in nedosledno, da na označbah brezalkoholnih pijač, ki so zmešane z alkoholom, ni treba navesti sestavin, medtem ko morajo biti sestavine brezalkoholne pijače brez alkohola navedene. Prav tako ni utemeljitve za to, da mora biti na brezalkoholnih pijačah navedena označba hranilne vrednosti, če je ista brezalkoholna pijača, zmešana z žgano pijačo, izvzeta iz obveznosti takšne označbe.

Poleg tega se je med razpravo zdelo, da izraz „pijače alkopop“ na nacionalni ravni ni vedno ustrezen in je tudi preveč nejasen, da bi omogočal konstruktivno opredelitev. Izraženo je bilo tudi mnenje, da bi bilo pri zadevnih podatkih na označbi treba obravnavati enako vse alkoholne pijače, vključno s „pijačami alkopop“, in sicer vnaprej in brez poseganja v morebitna upravičena izvzetja.

8. SKLEPNE UGOTOVITVE

Po veljavnih pravilih navedba seznama sestavin in označbe hranilne vrednosti za alkoholne pijače, za razliko od drugih živil, ni obvezna. Ker je postala označba hranilne vrednosti 13. decembra 2016 obvezna za veliko večino predpakiranih živil, posebni položaj alkoholnih pijač zdaj še bolj izstopa. Evropski potrošniki imajo tako okrnjen dostop do označb hranilne vrednosti in seznama sestavin, z izjemo sestavin, ki lahko povzročajo alergije.

Evropski parlament, pa tudi Svetovna zdravstvena organizacija, potrošniške organizacije in organizacije za javno zdravje zdaj zahtevajo nova pravila za označevanje alkoholnih pijač, zlasti za označevanje energijske vrednosti. Strokovnjaki držav članic so izrazili nekatera pričakovanja, zlasti v zvezi z označbo hranilne vrednosti, natančneje glede obveznega označevanja energijske vrednosti.

Zadevne gospodarske panoge so v preteklosti izražale nasprotovanje ureditvi z obveznim označevanjem. Danes sektor alkoholnih pijač potrošnikom priznava pravico, da vejo, kaj pijejo. Na podlagi tega se pojavlja vse več prostovoljnih pobud, s katerimi potrošniki dobijo informacije o sestavinah in energijski vrednosti ali celotno označbo hranilne vrednosti alkoholnih pijač ter ki zadovoljujejo pričakovanja potrošnikov v zvezi z več informacijami o pijačah, ki jih uživajo. Sprva so bile takšne prostovoljne informacije večinoma dostopne prek

⁴⁰ Sklepi Sveta o strategiji EU za zmanjšanje škode, ki jo povzroča alkohol (2015), UL C418, 16.12.2015, str. 6–8.

novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij, toda po navedbah panoge naj bi bile zdaj vse pogostejše na voljo na označbah.

Ker na tem področju ni pravnih ukrepov, so nekatere države članice sprejele nacionalne predpise, ki zahtevajo delno navajanje sestavin za nekatere alkoholne pijače. Čeprav so določbe o označbi hranilne vrednosti v celoti harmonizirane, nekatere države članice priglajujejo tudi nacionalne ukrepe za označbo hranilne vrednosti pri alkoholnih pijačah. Takšne nacionalne pobude povečujejo tveganje za razdrobljenost trga.

Seznam sestavin in označba hranilne vrednosti sta ključni informaciji, ki potrošnikom pomagata, da izbirajo bolj ozaveščeno in zdravo. Izvzetja iz obveznosti navajanja seznama sestavin in hranilne vrednosti za nekatera živila zajemajo predvsem proizvode z eno samo sestavino, katerih ime zadostuje za obveščanje potrošnikov o njihovi vsebini, na primer sol, sadje in zelenjava. V primeru alkoholnih pijač pa ni mogoče domnevati, da se potrošniki nujno zavedajo različnih sestavin, ki se na splošno uporabljajo v proizvodnem postopku, in njihove hranilne vrednosti.

Komisija na podlagi pregledanih informacij ni ugotovila objektivnega razloga, ki bi upravičeval odsotnost informacij o sestavinah in hranilni vrednosti na alkoholnih pijačah ali drugačno obravnavo nekaterih alkoholnih pijač, kot so „pijače alkopop“. Na tej stopnji torej Komisija ne vidi potrebe po posebni opredelitvi „pijač alkopop“ za namene označevanja niti jasne dodane vrednosti takšne opredelitve.

To poročilo kaže, da se je sektor alkoholnih pijač čedalje bolj pripravljen odzivati na pričakovanja potrošnikov, da vedo, kaj pijejo. To dokazuje širjenje usklajenih ali neodvisnih prostovoljnih pobud, ki jih je sektor razvil in izvedel, da bi potrošnikom na označbi ali drugje zagotovil informacije o seznamu sestavin in/ali energijski vrednosti in/ali celotno označbo hranilne vrednosti. Posebej je treba opozoriti, da vse večje število alkoholnih pijač, prisotnih na trgu EU, že nosi celotno označbo hranilne vrednosti.

Ob upoštevanju tega nedavnega razvoja Komisija meni, da bi morali sedanjim prostovoljnim pobudam omogočiti, da se še dodatno razvijejo, tako da zagotovijo še seznam sestavin in označbo hranilne vrednosti. Zato panogo poziva, naj se odzove na pričakovanja potrošnikov in v enem letu po sprejetju tega poročila predloži samoregulativni predlog, ki bo zajemal celoten sektor alkoholnih pijač. Komisija bo preučila panožni predlog.

Če bo Komisija ugotovila, da samoregulativni pristop, ki ga bo predlagala panoga, ni zadovoljiv, bo nato sprožila oceno učinka in pregledala nadaljnje možnosti, ki so na voljo: v skladu z načeli boljše pravne ureditve⁴¹ bi se v tej oceni učinka obravnavale regulativne in neregulativne možnosti, zlasti glede navajanja informacij o energijski vrednosti alkoholnih pijač; v takšni oceni bi bilo treba pozorno preučiti vpliv različnih možnosti na notranji trg, zadevne gospodarske panoge, potrebe potrošnikov in dejansko uporabo teh informacij, pa tudi mednarodno trgovino.

⁴¹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/guidelines/toc_guide_en.htm